Finansutskottets betänkande 1986/87:28

om ändrade kassakrav (prop. 1986/87:143 mom. 7 och 1986/87:12 mom. 21)

FiU
1986/87:28

Sammanfattning

I detta betänkande tillstyrker utskottet ett förslag till ändring i lagen om kreditpolitiska medel. Förslaget innebär att kassakvotskravet skall kunna tillämpas på alla kreditinstitut i stället för som hittills enbart på bankinstitut. Förslaget innebär också att riksbanken ges möjlighet att utforma kassakravet på alternativa sätt. Företrädarna för moderata samlingspartiet och folkpartiet avstyrker dessa förslag i en gemensam reservation.

Övriga förslag i propositionen om bl.a. ny lag för riksbanken avser utskottet att behandla i ett annat sammanhang.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1986/87:143 om ny riksbankslag och ändrat huvudmannaskap för riksgäldskontoret, i vad avser 7. förslag till lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel,

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna
1986/87:Fi110 av Lars Tobisson m.fl. (m),
1986/87:Fi111 av Ylva Annerstedt (fp).

För att möjliggöra en samlad behandling av föreliggande förslag till ändringar i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel har näringsutskottet beslutat att till finansutskottet överlämna *dels* proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning i vad avser förslag (21) till lag om ändring i nämnda lag, *dels* motion 1986/87:N121 av Christer Eirefelt m.fl. (fp) yrkande 1 i motsvarande del.

Näringsutskottet konstaterar härvid, med hänsyn till vad som är föreskrivet i 4 § lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen, att den i proposiiton 1986/87:12 föreslagna ändringen i lagen om kreditpolitiska medel kan vidtagas oberoende av riksdagens kommande ställningstagande till övriga lagförslag i propositionen.

Skrivelser i ärendet har inkommit till finansutskottet från Finansbolagens förening, Svenska Försäkringsbolags Riksförbund, Folksam, Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa och Svenska Fondhandlareföreningen. Företrädare för Stadshypotekskassan och Svenska Bankföreningen har deltagit i hearings med utskottet.

Propositionerna

I *proposition 12* har regeringen (finansdepartementet) efter föredragning av statsrådet Bengt K. Å. Johansson föreslagit riksdagen att anta det av lagrådet granskade förslaget till

21. lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel.

Lagförslaget har följande lydelse.

21. Förslag till
Lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel orden "centralkassa för jordbrukskredit" skall bytas ut mot "central föreningsbank" och ordet "jordbrukskassa" skall bytas ut mot "lokal föreningsbank".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

I *proposition 143* har regeringen (finansdepartementet) efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt föreslagit riksdagen att anta det i propositionen framlagda och av lagrådet granskade förslaget till

7. lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel.

Lagförslaget framgår av *bilaga* till betänkandet.

Motionerna

1986/87:Fi110 av Lars Tobisson m.fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om betydelsen av fortsatt avreglering av kreditmarknaden,
2. att riksdagen beslutar att kassakrav endast får åläggas bankinstitut,
3. att riksdagen beslutar att i riksbanken innestående likvida medel till följd av ålagda kassakrav skall gottgöras skälig ränta,
4. att riksdagen beslutar att kassakrav skall kunna beräknas endast i förhållande till bankinstituts förbindelser,
5. att riksdagen beslutar avslå förslaget att tillåta marginella kassakvoter.

1986/87:Fi111 av Ylva Annerstedt (fp), vari hemställs att riksdagen avslår de föreslagna förändringarna i bestämmelserna om kassakvoter enligt vad som anförs i motionen.

1986/87:N121 av Christer Eirefelt m.fl. (fp), vari hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1986/87:12, i motsvarande del.

Utskottet

I propositionen föreslås att bestämmelserna om kassakrav i den kreditpolitiska lagen ges en ändrad utformning och utvidgat tillämpningsområde. Avsikten är att dessa bestämmelser senare skall föras över till riksbanksla-

gen. Den nya riksbankslagen, som föreslås i propositionen, förutsätter vissa ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen. Dessa ändringar kan inte träda i kraft förrän hösten 1988 då val till riksdagen hållits. Det innebär att utskottet först därefter, hösten 1988, kan behandla förslaget till ny riksbankslag. Utskottet tar därför i här föreliggande betänkande endast upp förslaget till förändringar av den kreditpolitiska lagen och de motioner som väckts med anledning härav. Frågan om att överföra kassakraven med de nu föreslagna förändringarna till riksbankslagen berörs dock avslutningsvis av utskottet.

De traditionella kreditpolitiska instrumenten är marknadsoperationer och diskontopolitik. Därutöver förfogar riksbanken över de instrument som regleras genom lagen om kreditpolitiska medel. De är likviditetskrav, kassakrav, utlåningsreglering, emissionskontroll, allmän placeringsplikt, särskild placeringsplikt och räntereglering. Utlåningsreglering, allmän och särskild placeringsplikt samt räntereglering är att anse som extraordinära medel. Förordnande om att använda något av dessa medel får meddelas endast om synnerliga skäl föreligger.

Förordnande om kreditpolitiska medel kan avse ett eller flera slag av bankinstitut, försäkringsinstitut eller annat kreditinstitut. Förordnande om emissionskontroll eller räntereglering kan avse även annan än kreditinstitut. Med bankinstitut avses bankaktiebolag, sparbank och central föreningsbank och med försäkringsinstitut avses AP-fonden och försäkringsföretag med svensk koncession. Kreditinstitut i lagens mening är, vid sidan om bankinstituten och försäkringsinstituten, lokal föreningsbank, kreditaktiebolag, finansbolag, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna samt Svenska skeppshypotekskassan. I propositionen föreslås att även fondkommissionsbolag skall definieras som kreditinstitut.

Lagen om kreditpolitiska medel trädde i kraft den 1 januari 1975. Giltighetstiden begränsades av riksdagen till tre år. Den har därefter förlängts vid fem tillfällen, senast genom beslut av riksdagen hösten 1986 med tre år, dvs. till utgången av år 1989 (prop. 1986/87:27, FiU 1986/87:7, rskr. 63).

Lagen är en fullmaktslag. Den ger regeringen befogenhet att på framställning av fullmäktige i riksbanken förordna att riksbanken får använda ett eller flera av de kreditpolitiska medlen. Förutsättningen för ett sådant förordnande är att det behövs för att uppnå de mål som har fastställts för riksbankens penningpolitiska verksamhet.

Om regeringen har meddelat förordnande om att ett kreditpolitiskt medel får användas, ankommer det på riksbanken att svara för de tillämpningsföreskrifter som behövs. Riksbanken får begränsa användningen av kreditpolitiskt medel till ett eller flera slag av institut, undanta visst institut om särskilda skäl föreligger och utfärda olika föreskrifter för skilda institut.

I propositionen föreslås att kassakrav skall kunna tillämpas inte enbart på banker utan även på andra kreditinstitut samt fondkommissionärer. Som motiv härför åberopas i propositionen konkurrens- och neutralitetsskäl.

En utvidgad tillämpning av kassakraven ligger i linje med vad den kreditpolitiska utredningen (E 1980:3) föreslog hösten 1982 i sitt betänkande En effektivare kreditpolitik (SOU 1982:52). Utredningen, som betraktade

kassakraven som ett marknadskonformt medel, föreslog att alla kreditinstitut samt företag och fondkommissionärer skulle kunna bli föremål för kassakrav.

För att kassakraven skall kunna tillämpas neutralt mellan alla kreditinstitut föreslås dessutom i propositionen vissa förändringar i utformningen av kassakraven. Ändringarna överensstämmer i huvudsak med kreditpolitiska utredningens förslag. Enligt propositionens förslag skall en marginell kvot kunna användas, dvs. kassakvoten får baseras på förändringar i ett kreditinstituts förbindelser under en viss period. För att kassakrav skall kunna ställas på t.ex. försäkringsinstitut föreslås också att kravet skall kunna beräknas på ett instituts placeringar (tillgångar).

I *motion Fi111* av Ylva Annerstedt (fp) yrkas avslag på propositionens förslag om förändringar av kassakvoterna. I *motion Fi110* av Lars Tobisson m.fl. (m) yrkas avslag på förslaget att kassakrav får tillämpas på andra än bankinstitut och marginella kassakvoter tillåts. Enligt motionärerna bör kassakrav endast kunna beräknas i förhållande till bankinstitutens förbindelser. Motionärerna anför att behovet av konkurrensneutralitet är ett ovidkommande krav. Bankerna har sedan gammalt ensamrätt att låna i riksbanken, att motta inlåning från allmänheten och att verka som valutabank. Genom att kombinera avistainlåning och utlåning spelar de också en kreditexpanderande och därmed penninggenererande roll. De kan därför, enligt motionärerna, inte jämställas med andra kreditinstitut.

Bankernas särställning på kreditmarknaden motiverar, enligt motionärerna, att endast dessa bör kunna bli föremål för kassakrav. Önskemålet om konkurrensneutralitet torde bottna i att kassakravsmedlen hos riksbanken under senare år ej tillerkänts ränta. Detta rättviseproblem löses enklast, enligt motionärerna, genom att sådana medel görs räntebärande. Propositionens förslag till ändrad utformning av kassakravet gör enligt motionärerna att förutsättningar skapas för ändamålsstyrning av krediterna. De marginella kassakraven kan enligt motionärerna liknas vid utlåningsreglering. Denna typ av regleringar avvisas bestämt.

Utskottet vill med anledning härav anföra följande. Kassakraven har traditionellt tillämpats för att dra in likviditet från banksystemet och därigenom åstadkomma en åtstramning på kreditmarknaden och påverka det allmänna ränteläget. Skärpta kassakrav påverkar bankernas marginalkostnad för upplåningen. Kassakravet har varierat under åren, men har normalt legat mellan 2 och 4 %. Det högsta krav som tillämpats var 8 % och det gällde under fyra månader 1980. För närvarande är kravet att 3 % av, förenklat uttryckt, bankernas skulder i svenska kronor skall vara placerade på räntelöst konto i riksbanken.

En höjning av kassakraven för bankinstituten leder till en höjning av räntenivån. Därmed påverkas hela marknaden. Bankerna drabbas dessutom av att en del av deras kreditgivningskapacitet begränsas genom att medel måste placeras hos riksbanken. Härigenom skapas ett incitament till att krediter flyttas från banker till andra kreditinstitut. Utskottet delar därför föredragandens uppfattning att för att skapa konkurrensneutralitet bör kassakrav kunna tillämpas även på övriga kreditinstitut. Det gör det möjligt för riksbanken att mer effektivt styra räntebildningen och motverka en

snedvridning av konkurrensen mellan banker och andra kreditinstitut. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag i denna del och avstyrker yrkande 2 i motion Fi110.

I den kritik som framförts mot förslaget att kassakvotskravet skall kunna tillämpas på andra kreditinstitut än bankinstitut har som exempel redovisats vad konsekvenserna skulle kunna bli om nuvarande nivå på kassakrav för bankinstitut tillämpades även för andra institut. I en skrivelse från Stadshypotekskassan redovisas t.ex. den kostnadsökning som ett 3-procentigt kassakrav för bostadslåneinstituten skulle motsvara. I skrivelsen uttrycks också farhågor för att de större bostadsföretagen, om kassakrav tillämpas för bostadsinstitut som höjer dessas kostnader, går förbi instituten direkt till obligationsmarknaden.

Utskottet förutsätter att för kapitalmarknadsinstitut som bedriver långsiktig räntebunden utlåning är avsikten att tillämpa marginella kassakrav. Det skulle vara olämpligt att använda andra än marginella krav på exempelvis bostadsinstituten.

För att kassakravet skall kunna tillämpas på ett konkurrensneutralt sätt mellan olika kreditinstitut bör således kassakvoterna utformas på sådant sätt att hänsyn tas till resp. kreditinstituts in- och utlåningsstruktur. Detta leder utskottet till slutsatsen att förslagen om att kassakraven skall kunna bestämmas som *marginella kvoter* eller kunna beräknas på *kreditinstitutets placeringar* bör bifallas av riksdagen. Utskottet tillstyrker således propositionen i denna del och avstyrker yrkandena 4 och 5 i motion Fi110.

Vad utskottet anfört innebär att även motion Fi111 avstyrks av utskottet.

Som argument mot propositionens förslag till ändrad utformning av kassakraven har anförts, såväl i motioner som i skrivelser till utskottet, att de i framtiden skulle kunna användas som ett *selektivt medel* och för ändamålsstyrning av krediter. Utskottet vill emellertid framhålla att skillnaderna i förutsättningar för olika kreditinstitut medför att kassakraven för att kunna tillämpas likformigt måste utformas på olika sätt beroende på in- och utlåningens struktur och syften. Därtill kommer att statsmakterna av olika skäl liksom vid tillämpning av övriga instrument som regleras i lagen om kreditpolitiska medel kan ha behov av att med hjälp av kassakrav på visst sätt styra eller begränsa kreditgivningen under kortare eller längre tid. Utnyttjat på detta sätt är kassakvotskravet inte generellt på det sätt som instrumentet tillämpas av andra centralbanker eller på det sätt som statskuldspolitiska kommittén förutsatte i sitt betänkande. Det finns därför skäl att ytterligare överväga hur kassakvotskravet skall utformas i den nya riksbankslagen. Detta kommer utskottet att ta upp i samband med att förslaget till ny riksbankslag skall behandlas av utskottet hösten 1988.

Propositionens förslag att i den kreditpolitiska lagen inkludera även *fondkommissionsbolagen* bland kreditinstituten har inte kommenterats i motionerna. Utskottet anser det välbetänkt att i den kreditpolitiska lagregleringen innefatta alla typer av aktörer på kreditmarknaden. I annat fall finns risk för snedvridningar av kreditmarknaden och möjligheter för vissa aktörer att kringgå den eventuella regleringen eller styrningen av kreditgivningen som kan komma att behöva vidtas i vissa situationer. Utskottet tillstyrker propositionens förslag i denna del.

I proposition 1986/87:12 om ny bankrörelselag föreslås att orden "centralkassa för jordbrukskredit" i 2 § lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel byts ut mot "central föreningsbank" och ordet "jordbrukskassa" byts ut mot "lokal föreningsbank". Denna proposition behandlas för närvarande av näringsutskottet, men det här nämnda lagförslaget har överlämnats till finansutskottet och kan genomföras utan att avvakta riksdagens ställningstagande till propositionen i övrigt. Utskottet förordar att detta förslag genomförs nu. Det innebär att utskottet avstyrker *motion N121* av Christer Eirefelt m.fl. (fp) yrkande 1 om avslag på proposition 1986/87:12 i den del yrkandet kan anses omfatta denna fråga.

Övriga yrkanden

I motion Fi110 anförs att *en betydande avreglering genomförts på den svenska kreditmarknaden*. Den övergång från selektiva till marknadskonforma medel som ägt rum anser motionärerna bör fortsätta.

Utskottet vill med anledning härav anföra att sedan placeringsplikten för livförsäkringsbolag upphörde att gälla den 1 december 1986 tillämpas av de kreditpolitiska medlen i princip endast kassakraven för bankinstitut. Detta krav betraktas, som motionärerna själva anför, som ett marknadskonformt medel. Utskottet ser mot denna bakgrund inte något behov av ett särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av yrkande 1 i motion Fi110.

I motion Fi110 yrkas vidare att bankernas kassakravsmedel i riksbanken skall vara *ränteberättigade*. När räntegottgörelsen på kassakravsmedlen slopades var avsikten att bankerna skulle kompensera detta genom högre räntor på utlåningen. Frågan om räntegottgörelse på kassakravsmedlen bör därför prövas av riksbanken på penningpolitiska grunder. Utskottet avstyrker därmed motion Fi110 yrkande 3.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ändringar av kassakravet*

att riksdagen med bifall till propositionerna 1986/87:12 mom. 21 och 1986/87:143 mom. 7 och med avslag på motionerna 1986/87:Fi110 yrkandena 2, 4 och 5, 1986/87:Fi111 samt 1986/87:N121 yrkande 1 i motsvarande del antar det i *bilaga* intagna förslaget till lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel,

2. beträffande *fortsatt avreglering på kreditmarknaden*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Fi110 yrkande 1,

3. beträffande *ränta på kassakravsmedel*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Fi110 yrkande 3.

Stockholm den 14 maj 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Christer Nilsson (s), Bo Södersten (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Margitta Edgren (fp), Rolf Kenneryd (c) och och Stina Eliasson (c).

Reservationer

1. Ändringar av kassakravet (mom. 1)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m) och Margitta Edgren (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet vill" och på s. 5 slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att kravet på konkurrensneutralitet inte kan åberopas i detta sammanhang. Bankernas rätt att låna i riksbanken och motta inlåning från allmänheten ger dem en särställning på kreditmarknaden som gör att de inte kan jämställas med andra kreditinstitut. Det finns därför enligt utskottets mening inte anledning att utvidga omfattningen av kassakravet till att avse även andra kreditinstitut. Utskottet avstyrker således propositionens förslag i denna del och bifaller yrkande 2 i motion Fi110.

Om kassakravet tillämpas endast på bankinstitut saknas anledning att ändra utformningen av kassakraven. Propositionens förslag till utformning av kassakraven skulle dessutom, som anförs i motionerna Fi110 och Fi111, möjliggöra ändamålsstyrning av krediter och öppna för vad som kan liknas vid direkt utlåningsreglering. Denna typ av selektiva medel anser utskottet bör avvecklas. Utskottet avstyrker således propositionen även i denna del och tillstyrker bifall till yrkandena 4 och 5 i motion Fi110. Vad utskottet anfört innebär att utskottet även tillstyrker motion Fi111.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

> 1. beträffande *ändringar av kassakravet*
>
> att riksdagen med bifall till motionerna 1986/87:Fi110 yrkandena 2, 4 och 5 samt 1986/87:Fi111 och med avslag på motion 1986/87:N121 yrkande 1 i motsvarande del dels avslår i proposition 1986/87:143 mom. 7 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel, dels med bifall till proposition 1986/87:12 mom. 21 antar följande

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel orden "centralkassa för jordbrukskredit" skall bytas ut mot "central föreningsbank" och ordet "jordbrukskassa" skall bytas ut mot "lokal föreningsbank".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

2. Fortsatt avreglering på kreditmarknaden (mom. 2)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m) och Margitta Edgren (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "motion Fi110" bort ha följande lydelse:

Den avreglering av kreditpolitiken som ägt rum under senare år måste fortsätta. Den har bidragit till en bättre fungerande och mer effektiv kreditmarknad. Avregleringen bör därför enligt utskottets mening bekräftas genom att ersätta lagen om kreditpolitiska medel med en regelrätt beredskapslag för extraordinära situationer. Vad utskottet anfört om avregleringen av kreditmarknaden med anledning av motion Fi110 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *fortsatt avreglering på kreditmarknaden*
att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Fi110 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Ränta på kassakravsmedel (mom. 3)

Lars Tobisson, Rune Rydén och Filip Fridolfsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "I motion Fi110 yrkas" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

I motion Fi110 yrkas vidare att riksbanken bör utge skälig *ränta på bankernas kassakravsmedel*. Utskottet delar motionärernas uppfattning att detta är rätt sätt att skapa konkurrensneutralitet mellan bankerna och övriga kreditinstitut. Kassakravet blir därigenom ett mer renodlat likviditetsindragande kreditpolitiskt medel utan att ge upphov till särskilda kostnadseffekter för bankerna. Utskottet tillstyrker således yrkande 3 i motion Fi110. Vad utskottet anfört bör ges fullmäktige i riksbanken till känna.

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *ränta på kassakravsmedel*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Fi110 yrkande 3 som sin mening ger fullmäktige i riksbanken till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Ränta på kassakravsmedel

Anne Wibble och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Ett sätt att skapa konkurrensneutralitet mellan bankinstitut och övriga kreditinstitut är att ge ränta på kassakravsmedlen. Det finns flera skäl som talar för detta. Vi anser emellertid att det även fortsättningsvis bör överlåtas åt riksbanken att besluta därom.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel

Härigenom föreskrivs att 2, 11–13, 28 och 30 §§ lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
I denna lag förstås med 1. *bankinstitut:* bankaktiebolag, sparbank och *centralkassa för jordbrukskredit*, 2. *försäkringsinstitut:* allmänna pensionsfonden och försäkringsföretag med svensk koncession, 3. *kreditinstitut:* bankinstitut, *jordbrukskassa*, kreditaktiebolag, finansbolag *enligt lagen (1980:2) om finansbolag*, försäkringsinstitut, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna och Svenska skeppshypotekskassan.	I denna lag förstås med 1. *bankinstitut:* bankaktiebolag, sparbank och *central föreningsbank*, 2. *försäkringsinstitut:* allmänna pensionsfonden och försäkringsföretag med svensk koncession, 3. *kreditinstitut:* bankinstitut, *lokal föreningsbank*, kreditaktiebolag, finansbolag, *fondkommissionsbolag*, försäkringsinstitut, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna och Svenska skeppshypotekskassan.
11 §	
Förordnande om kassakrav kan avse *bankinstitut*.	Förordnande om kassakrav kan avse *kreditinstitut*. *Med kassakrav avses att ett visst minsta belopp av ett kreditinstituts medel skall finnas på räkning i riksbanken. Med sådan placering jämställs inneliggande kassa i den mån denna får medräknas enligt 13 §.*
12 §	
Med kassakrav avses att bankinstituts medel, som innestår på checkräkning i riksbanken, ökade med inneliggande kassa i den mån denna enligt 13 § får medräknas, vid viss tidpunkt skall uppgå till ett belopp som svarar mot viss andel, högst femton procent, av *institutets* förbindelser med de undantag som riksbanken anger enligt 13 § 4.	*Kassakrav kan bestämmas* till ett belopp som *vid viss tidpunkt eller under en tidsperiod* svarar mot viss andel, högst femton procent, av *ett kreditinstituts placeringar eller* förbindelser med de undantag som riksbanken anger enligt 13 § 4. *Kassakrav kan också bestämmas så att förändringen under en tidsperiod av ett kreditinstituts medel, placerade enligt 11 § andra stycket, skall svara mot en viss procent av förändringen av institutets samtliga placeringar eller förbindelser med de undantag som riksbanken anger. Därvid får kravet dock inte sättas högre än vad som följer av första stycket.*

[1] Senaste lydelse 1980: 1095.

13 §

Riksbanken anger

1. den tidpunkt *då kassakrav* skall vara uppfyllt *(beräkningstidpunkt)*,

2. det procenttal som skall gälla för kassakravet,

3. i vad mån inneliggande kassa får medräknas för uppfyllande av *kassakrav*,

4. i vad mån undantag från förbindelserna får göras.

Riksbanken anger

1. den tidpunkt *(beräkningstidpunkt) eller den tidsperiod (beräkningsperiod) då kassakravet* skall vara uppfyllt,

2. det procenttal som skall gälla för kassakravet *och hur detta skall beräknas*,

3. i vad mån inneliggande kassa får medräknas för uppfyllande av *kassakravet*,

4. i vad mån undantag från *placeringarna eller* förbindelserna får göras.

28 §

Kreditinstitut skall efter anmodan av riksbanken lämna de uppgifter som riksbanken anser nödvändiga för att bedöma om kreditpolitiskt medel behöver användas eller för att tillämpa meddelat förordnande. Uppgiftsskyldighet som sagts nu åligger även annan som kan omfattas av förordnande enligt 25 §.

Riksbanken får föreskriva att uppgift om ränteändring skall lämnas senast femton dagar före ändringen.

Om skyldighet att hålla vissa uppgifter hemliga finns bestämmelser i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank.

30 §[2]

Särskild avgift skall utgöra, vid åsidosättande av föreskrift i fråga om

1. likviditets- eller kassakrav, ett belopp som svarar mot ränta på underskottet för tiden från föregående beräkningstidpunkt eller, om tidigare beräkning ej skett, från det föreskriften trätt i tillämpning, varvid räntesatsen för år får i fråga om likviditetskrav överstiga riksbankens diskonto med högst tre procentenheter och i fråga om kassakrav uppgå till högst två gånger diskontot,

1. likviditets- eller kassakrav, ett belopp som svarar mot ränta på underskottet för tiden från föregående beräkningstidpunkt eller, om tidigare beräkning ej skett, från det föreskriften trätt i tillämpning *eller för beräkningsperioden*, varvid räntesatsen för år får i fråga om likviditetskrav överstiga riksbankens diskonto med högst tre procentenheter och i fråga om kassakrav uppgå till högst två gånger diskontot,

[2] Senaste lydelse 1980: 522.

2. utlåningsreglering, ett belopp som för tiden från den föregående beräkningstidpunkten eller, om en tidigare beräkning ej skett, från det föreskriften trätt i tillämpning eller för beräkningsperioden svarar mot ränta på det belopp med vilket utlåningen, garantiförbindelserna eller leasingobjektens värde överskridit den fastställda gränsen, varvid räntesatsen för år får med högst tre procentenheter överstiga riksbankens diskonto,

3. emissionskontroll, högst två procent av hela lånesumman för varje år av den för lånet bestämda längsta löptiden,

4. allmän placeringsplikt, ett belopp som för beräkningsperiod svarar mot ränta på den del av ålagd placeringsplikt för perioden eller för perioden och tidigare beräkningsperioder sammantagna som ej uppfyllts, varvid räntesatsen för år får med högst tre procentenheter överstiga riksbankens diskonto,

5. särskild placeringsplikt, högst fem procent av den del av ålagd placeringsplikt som ej uppfyllts,

6. räntereglering, två gånger det belopp med vilket räntan avvikit från den ränta som skolat utgå enligt fastställd räntesats.

Vid tillämpning av första stycket 1 får utjämning ske mellan *överskott och underskott* under två eller flera *perioder* och räntan beräknas på det genomsnittliga underskottet.

Vid tillämpning av första stycket 1 får utjämning ske mellan *över- och underskott vid olika beräkningstidpunkter eller* under två eller flera *beräkningsperioder* och räntan beräknas på det genomsnittliga underskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

gotab Stockholm 1987 13032